

בס"ד

מבוא וסיכום
ללימוד המאמר השבועי
מתוך הספח"ק

אמרי מנחם

פרשת קרח

עיקר קבלת התורה היא יגיעת התורה, ולחדש חידושי תורה
ומה נעשה כדי שלא לבוא אל שער המלך בלבוש שק.

ר'קראת שבת לכו ונלכוד

ולא יהיה כקרח וכעדתו -

מהו מהותו ומדתו של קרח, ומה צריך לעשות,
ומאיזה דבר צריך להיזהר ביותר כדי שלא יהיה כקרח.

שנה ח גליון שלג - פרשת קרח תשפ"ו

מבוא המאמר.....	ד
תוכן המאמר.....	ו
אמרי מנחם.....	ז
סיכום המאמר.....	ט
הוראה למעשה בעבודת ה'.....	יא
לקראת שבת פרשת קרח לכו ונלכה.....	יב

לוח סדר הלימוד בחודש תמוז:

פרשת קרח: אות א.

הנושא: מחלוקת שהיא לשם שמים תכליתה כדי שיתברר האמת, ולכן סופה להתקיים, כי רצון ה' הוא שיתברר האמת לאמיתה.

פרשת קת: אות ו.

הנושא: ענינה של מצות פרה היא אמונה פשוטה בלי שום טעם ושכל, וזאת חוקת התורה, שהיא סם חיים להולכים בדרך התורה בתמימות באמונה פשוטה.

פרשת בלק: אות ג.

הנושא: עיקר כח התפילה היא דוקא כשיש לאדם אמונה, והתורה היא עצם האמונה, ותפילה עם תורה אין למעלה ממנה, וזה כוחם של ישראל.

פרשת פנחס: אות א.

הנושא: במקום שיש דין למטה אין דין למעלה, וטוב לו לאדם שיקבל עליו את מוסר הצדיק, כדי שייכר בחטאיו ויצדיק עליו את הדין, ויתהפך הכל לרחמים.

פרשת מטות מסעי: אות ז.

הנושא: ודברת ב'ם' - תכלית מ"ב מסעות לבוא לארץ ישראל ביחוד ה' ואהבתו מתוך אמונה שאין עוד מלבדו, ותכלית ערי מקלט לבוא לביטול הגמור.

לעשות רצון צדיק

הלימוד השבועי העולמי

בשנת ה'תשפ"ו

אמרי מנחם

"בעהט איך למעשה יעדער איינער פון אונז זאל נעמען כאטש איינמאל א וואך קובע זיין א שיעור און דעם ספר..." (בקשתי שכל אחד מאתנו יקבע שיעור ללמוד בזה הספר לכל הפחות פעם אחת בשבוע).

מתוך דא"ח מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
במעמד סיום השלמת הספר - "זו אור תשע"ז

ברצוני לבקש, כאשר לאחרונה הושלמה הדפסת ספרו של כ"ק אאמו"ר זצלה"ה זי"ע, ספר הק' אמרי מנחם, ומפרסמים בכל שבוע מאמר אחד "א לייכטער שטיקל ש'העולם' לומד בצוותא חדא, אבקש בזאת מה'עולם' כאן שיצטרפו ללימוד זה, וזה יהיה לנחת רוח לאאמו"ר זצלה"ה שהיתה בקשתו להדפיס את הספר כדי "אז יודך זאלן לערנען אין דעם" "און דאס וועט זיין אונזער התחברות והתקשרות וייטער".

דברי פרידה מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
במוצ"ש התאחדות בארה"ב, סיון תשע"ז

שבת מברכים חודש תמוז

המולד ידיה ביום ב שעה 6:46 161 חלק'.

ראש חודש ידיה ביום השני ולמחרתו ביום השלישי

הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה.

אבות פרק ד'

יו"ל לעידוד הלימוד השבועי העולמי שנתקן
בהוראתו ובהדרכתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לתגובות והערות ולהצטרפות לרשימת התפוצה

imreimenachem@gmail.com

כמו"כ ניתן להשתתף בהוצאות הגיליונות הבאים

עיצוב ועימוד: 0548538799

קו השיעורים

"הכנה לשיבת קודש"

עם המשפיע

הגה"ח ר' יוסף צבי רכניצר שליט"א

כותב ועורך הקונטרס

בארה"ק: 0733-025-063

בארה"ב: 718-178-19-56

סדר חדש במערכת

שלוחה 1 - השיעור השבועי

שלוחה 2 - שיעורים קודמים

מסודרים לפי פרשיות התורה

לרומם הנפשות ולעורר הלבבות

להתחבר לקדושת השבת

מתוך התכוננות בפרשת השבוע

מבוא המאמר

**כל מחלוקת שהיא לשם שמים - כרי שיתברר האמת
סופה להתקיים, כי זה הוא רצון ה'**

לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום

הרמזח"ל בספרו מסילת ישרים מבאר כי בעולם השקר יכולים להפוך את הלילה ליום והיום ללילה, את החושך לאור ואת האור לחושך, ועל משקל זה אפשר גם לעשות מדבר שבעצם מהותו הוא שקר ומחלוקת ולומר שהוא האמת והשלום... מהו באמת המודד האמיתי בין שני אנשים שמתווכחים ביניהם על איזה דבר, האם שניהם מתכוונים לבוא לחקר האמת האמיתי, או שכל אחד [או צד אחד מהם] מתכוון רק את טובת עצמו בלבד, וכל הויכוח הוא ויכוח שרק וכל כולו אינו אלא שקר ותאוות הניצחון?!

על כך אומר רבינו זי"ע: כי מחלוקת לשם שמים אינה לשם מחלוקת אלא לשם בירור האמת, וע"י כן מתאחדים זה עם זה, וזה סימן שכל כוונת מחלוקתם היה רק בכרי שיתברר האמת, ולכן נולד ביניהם אהבה ושלום, כי מחלוקת כזו היא מתוך הכנעה והתבטלות, וזה מביא לידי אחדות ורעות, ולפיכך סופה להתקיים, ורבינו מוסיף ומעמיק בזה על פי דברי המהר"ל שכל מחלוקת והתפלגות הוא דבר גשמי והאחדות הוא ענין אלקי, ועומק המכוון בדבריו, כי הגאווה המביאה לידי פירוד היא גשם, כי בגאווות מחשיב את הגשם והישויות שלו, משא"כ הכנעה המביאה לידי אחדות היא דרגה אלקית, שכאשר האדם רוחו נשברה בקרבו עד שהאדם בכללו אינו נחשב לכלום, דבר זה מורה כי הכל אפס זולתו ית'.

רבינו יבאר כאן במאמרו את עומק הרברים בכל זה, וגם למה מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים, וכי יש ענין להנציח את המחלוקת לעד ולנצח נצחים?!, ומהו כוונת חז"ל "שאיך מחזיקין במחלוקת". וגם למה בקש יעקב אבינו שלא יזכר שמו במחלוקת של קרח, ומה יועיל שלא שמו, וכי משום שלא יזכר אין אנו יודעים שקרח הוא בן יצחק בן קהת בן לוי בן יעקב? עוד יבאר את כוונת דברי חז"ל: תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, איך ובמה הם מרבים, ומה ענין השלום לבנין העולם עד שהם נקראים 'בונים'.

במאמר 'לקראת שבת' הרחבנו בהקדמת ביאור [באפס מה] בענינו של קרח על פי משנת רבינו זי"ע ושאר ספרים הקדושים, ולמה עדיין לא בא אל תיקונו אף לאחר שכבר עברו כמה אלפי שנים, ולמרות שמבקש לחזור בתשובה ומתורה וצועק בכל ראש חודש "משה אמת ותורתו אמת והן בדאין". וכל זה לא משום שיש לנו איזה השגה כלשהו בענין קרח, אלא כדי שנדע איך ובמה לקיים את מאמר הכתוב: ולא יהיה כקרח וכעדתו. וכן לקיים את עומק המכוון בדברי כ"ק מרן רבינו הצעיר מווארקא זי"ע: מכאן שאין מחזיקין במחלוקת - מחלוקת האט נישט קיין חזקה.

ענין זה מחייב אותנו ביותר כמו שכתב באגרא דכלה בפרשת פנחס בשם הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זי"ע על הכתוב (שם בו, יא) 'ובני קרח לא מתו' דענין המחלוקת בישראל עדיין לא מת אלא נמשך מדור לדור, ומסיים שם האר"כ: "ונפקא מינה למיבעי רחמי".

השם ירחם עלינו ויברך את כל עמו ישראל בשלום, ונזכה להיות בכלל התלמידי חכמים בוני העולם, כמו שכותב רבינו זי"ע במאמרו: כי בכח התורה שהיא שכל אלקי, הנם מרבים השלום והאחרות שהם מדריגה אלקית, ובזה בונים העולם, כדאיתא בזוה"ק (ח"ב ר.) באורייתא אתברי עלמא, שכל עיקר בריאת העולם היא בכח התורה.

תוכן המאמר

יעקב אבינו הוא עמוד התורה, והתורה היא שכל אלקי, שהרי קוב"ה ואורייתא וישראל חד, ואורייתא שמא דקוב"ה, ממילא אינה שייכת למחלוקת, שהיא חילוק ופירוד הבא מתוך גיאות שהוא הגשם, ותלמידי חכמים מרבים שלום בעולם כי בכח התורה שהיא שכל אלקי, הגם מרבים השלום והאחדות שהם מדריגה אלקית, ובזה בנוים העולם, כי באורייתא אתברי עלמא, שכל עיקר בריאת העולם היא בכח התורה.

מביא את דברי התרגום על הכתוב 'ויקח קרד' בן יצחק בן קהת בן לוי. ואתפלג קרד, וצ"ב כי התרגום של ויקח אינו ואתפלג אלא ונטיל, ואם רצה לתרגם על פי פירושו ולא על פי תרגומו היה צריך לתרגם ופליג. מביא עוד את דברי רש"י ז"ל, למה לא הזכיר בן יעקב, לפי שביקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם, ומקשה למה ביקש זאת, ומה יועיל לו אם לא יכתב, והלא זיל קרי ביה רב הוא שוקר הוא נכדו של יעקב אבינו. מקדים לבאר המעשה באבות: כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים, ושאניה לשם שמים אין סופה להתקיים, איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמאי, ושאניה לשם שמים, זו מחלוקת קרד וכל עדתו. מביא את פירוש הרע"ב סופה - היינו תכליתה המבוקש מעצמה, כי המחלוקת שהיא לש"ש, התכלית וסוף המבוקש מאותה מחלוקת להשיג האמת, וזה מתקיים, ומחלוקת שאניה לש"ש תכלית הנרצה בה היא בקשת שררה ואהבת הניצוח, וזה הסוף אינו מתקיים, כמו שמצינו במחלוקת קרד ועדתו, שתכלית וסוף כוונתם היתה בקשת הכבוד והשררה והיו להיפך. מבאר הענין, כי מחלוקת לשם שמים אינה לשם מחלוקת אלא לשם בירור האמת, וע"כ כן מתאחדים זה עם זה, ואם אחרי כל מחלוקתם היה ביניהם חיבה וריעות, הנה זה סימן שכל כוונת מחלוקתם היה רק בכדי שיתברר האמת, אשר ע"כ נולד ביניהם אהבה ושלום, כי מחלוקת כזו היא מתוך הכנעה והתבטלות, וזה מביא לידי אחדות וריעות, ולפיכך סופה להתקיים. ביתר ביאור: על פי דברי העומקים של המהר"ל ז"ל, שכל חילוק הוא דבר גשמי והאחדות הוא ענין אלקי, כי אחדות שייך אל ענין שהוא נבדל מגשם, והחילוק והפירוד שייך תמיד לגשמי, כי האחדות מדריגה אלקית עכ"ל. כי הגאון המביאה לידי פירוד היא גשם, כי בגאווה מחשיב את הגשם והישיות שלו, משא"כ הכנעה המביאה לידי אחדות היא דרגה אלקית, כמבאר בנתיבות להמהר"ל שבאשר האדם רוחו נשברה בקרבו עד שהאדם בכללו אינו נחשב לכלום, דבר זה מורה כי הכל אפס וזלזול ית'. לכן מחלוקת לש"ש שמאחרת סופה להתקיים, שהרי היא ענין אלקי, ולא לקות יש קיום, אבל מחלוקת שאניה לשם שמים היא מצד שכל אחר יש לו נגיעות לטובת עצמו, כבקשת שררה ואהבת הניצוח, והיא ענין חילוק ופירוד, הבא מתוך גיאות, שהוא דבר גשמי, לפיכך אין סופה להתקיים, כי הגשם אין לו קיום, אלא הוא דבר הנפסד. לזה אמרו 'ושאניה לשם שמים זו מחלוקת קרד וכל עדתו', ולא הזכירו את הצד שכנגד, משא ואחרך, כי משא ואחרך היה הכל אצלם לשם שמים, בלי שום פניה עצמית, וכל כוונתם תמיד אך לכבר האמת, ולא ח"ו לאהבת הניצוח, והיו מצד החיבור והאחדות שהיא מדריגה רוחנית אלקית, רק קרד ועדתו הם היה להם פניות מתאות השררה והניצוח שזה מצד הפירוד והגשם הבא מתוך גיאות, ממילא אצלם היה מחלוקת שאניה לשם שמים שאין סופה להתקיים. זהו שתרגם אונקלוס, ויקח קרד, 'ואתפלג', היינו שזה היה מהותו, מצד החילוק והפילוג שהוא תמיד לגשמי, על כן נאמר מן העולם רח"ל ולא היה לו קיום כמו כל דבר גשמי שאין לו קיום. לכן ביקש יעקב אבינו ע"ה שלא יזכר שמו במחלוקתו של קרד, כי יעקב הוא עמוד התורה, והתורה היא שכל אלקי, שהרי קוב"ה ואורייתא וישראל חד, ואורייתא שמא דקוב"ה, ממילא אינה שייכת למחלוקת, שהיא חילוק ופירוד הבא מתוך גיאות שהוא הגשם, וזאת התפלג שלא יזכר שמו, ר"ל שלא יטעו ח"ו לומר שמחלוקת שלא לשם שמים יוכל להיות לה איזה שייכות לתורה. על פי זה מוסיף לבאר משאחז"ל תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך, אל תקרי בניך אלא בוניך, היינו כי בכח התורה שהיא שכל אלקי, הגם מרבים השלום והאחדות שהם מדריגה אלקית, ובזה בנוים העולם, כראיתא בזה"ק באורייתא אתברי עלמא, שכל עיקר בריאת העולם היא בכח התורה. מבאר עוד על פי זה את מה שאמר כ"ק מרן האדמו"ר ממואראק ז"ע על דברי רש"י: 'מבאן שאין מחזיקין במחלוקת' הפירוש, 'מחלוקת האט נישט קיין חזקה', לפי שישאל הם עצם התורה, והתורה היא שכל אלקי ששייך אל הנבדל מגשם, ממילא לא שייך אצל ישראל חזקה על מחלוקת שהיא מצד הפירוד והגשם. וזהו שאמרו במדרש שקרד פשע בתורה שהיא עזו, היינו קרד במחלוקתו שהיא מצד החילוק והפירוד השייך לגשם, פשע בתורה שהיא שכל אלקי ושייכת אל האחדות, ומי שרודה להחזיק עצמו בתה"ק שנקראת עז ע"ד ה' עוז לעמו יתן, יעשה שלום לי, צריך להיות באהבה ואהבה וריעות עם הכלל ישראל. לכן לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, כי עיקר הברכה היא ברכת התורה, כראיתא בזה"ק דברכתא דאורייתא היא ברכתא דכולא, ולזכות לתורה אי אפשר אלא ע"י השלום שהיא האחדות השייכת לתורה שהיא אלקית.

המאמר

מחלוקתם היה רק בכדי שיתברר האמת, אשר ע"כ נולד ביניהם אהבה ושלום, כי מחלוקת כזו היא מתוך הכנעה והתבטלות, וזה מביא לידי אחדות וריעות, ולפיכך סופה להתקיים, כי נודע מה לאיתא בספה"ק **גבורות השם למהר"ל ז"ל** (פרק מג) בלשון קדשו, החילוק הוא דבר גשמי והאחדות הוא ענין אלקי, כי אחדות הוא שייך אל ענין נבדל מגשם, והחילוק והפירוד תמיד לגשמי, כי האחדות מדרגה אלקית עכ"ל – היינו כי הגאווה המביאה לידי פירוד היא גשם, כי בגאווה מחשיב את הגשם והיפסות שלו, משא"כ הכנעה המביאה לידי אחדות היא דרגה אלקית, כמבואר ב**נתיבות** (נתיב הענוה פרק א) שכאשר האדם רוחו נשברה בקרבו עד שהאדם בכללו אינו נחשב לכלום, דבר זה מורה כי הכל אפס זולתו ית' – ועל כן מחלוקת לש"ש שמאחדת סופה להתקיים, שהרי היא ענין אלקי, ולא לקות יש קיום, לא כן מחלוקת שאינה לשם שמים היא מזל שכל אחד יש לו נגיעות לטובת עצמו, כבקשת שררה ואהבת הניצוה, והיא ענין חילוק ופירוד, הבא מתוך גיאות, שהוא דבר גשמי, לפיכך אין סופה להתקיים, כי הגשם אין לו קיום, אלא הוא דבר הנפסד.

ולזה אמרו 'שאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו', ולא הזכירו את האז שכתב, משה ואהרן (עי' ליקוטי שושנה ד"ה אחיה), כי משה ואהרן היה

[א] ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי (טז, א), נודע תרגומו וחתפלג קרח, ובפי' רש"י ז"ל איתא, לא הזכיר בן יעקב שביקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם.

ובראה הפירוש בהקדים לבאר המשנה (אבות ה, יז) כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים, ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים, איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמאי, ושאינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו, ופי' הרע"ב סופה, תכליתה המבוקש מענינה, כי המחלוקת שהיא לש"ש, התכלית וסוף המבוקש מאותה מחלוקת להשיג האמת, וזה מתקיים, כמו שאמרנו מתוך הויכוח יתברר האמת, וכמו שנתברר במחלוקת הלל ושמאי, שהלכה כב"ה, ומחלוקת שאינה לש"ש תכלית הנראה בה היא בקשת שררה ואהבת הניצוה, וזה הסוף אינו מתקיים, כמו שמצינו במחלוקת קרח ועדתו, שתכלית וסוף כוונתם היתה בקשת הכבוד והשררה והיו להיפך.

וביאור הענין, כי מחלוקת לשם שמים אינה לשם מחלוקת אלא לשם בירור האמת, וע"י כן מתאחדים זה עם זה, כדאיתא בגמ' (ויבמות יד:) אודות בית שמאי ובית הלל, ללמדך שחיבה וריעות נוהגים זה בזה לקיים מה שנאמר (זכריה ה, טז) האמת והשלום אהבו, ר"ל מהיות כן שאחרי כל מחלוקתם היה ביניהם חיבה וריעות, הגה זה סימן שכל כוונת

הכל אלכלם לשם שמים, בלי שום פניה עממית, וכל כוונתם תמיד אך לברר האמת, ולא ח"ו לאהבת הנילוח, והיו מזל החיבור והאחדות שהיא מדריגה רוחנית אלקית, רק קרח ועדתו הם היה להם פניות מתאות השכרה והנילוח שזה מזל הפירוד והגשם הבא מתוך גילוח, ממילא אלכלם היה מחלוקת שאינה לשם שמים שאין סופה להתקיים.

וזהו שתרגום אונקלוס, ויקח קרח, ואתפלג', היינו שהיה מזל החילוק והפילוג שהוא תמיד לגשמי, על כן נאחד מן העולם רח"ל ולא היה לו קיום.

ומפאת זה ביקש יעקב אבינו ע"ה שלא יזכר שמו במחלוקתו של קרח, כי יעקב הוא עמוד התורה, כדאיתא בזוה"ק (ח"א קמ"ו): על אמרם ז"ל (אבות א, ב) על שלושה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, התורה לא יעקב, והתורה היא שכל אלקי, שהרי קוב"ה ואורייתא ישראל חד (זוה"ק ח"ג ע"ג), ואורייתא שמה דקוב"ה (שם ח"ב כ"ג), ממילא אינה שייכת למחלוקת, שהיא חילוק ופירוד הבא מתוך גילוח שהוא הגשם, וזאת התפלל שלא יזכר שמו, ר"ל שלא יטעו ח"ו לומר שמחלוקת שלא לשם שמים יוכל להיות לה איזה שייכות לתורה.

וזהו ענין אמרם ז"ל (ברכות ס"ד.) תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר (ישעיה נ"ד, יג) וכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך, אל תקרי בניך אלא בוניך, היינו כי בכח התורה שהיא שכל אלקי, הגם מרבים השלום והאחדות שהם מדריגה אלקית, וזהו בונים העולם, כדאיתא בזוה"ק (ח"ב ה.) באורייתא אתברי עלמא, שכל עיקר בריאת העולם היא בכח התורה.

ובדברינו אלה נוכל לבאר מה שאמרנו חז"ל (סנהדרין קי.) וישלח משה לקרוא לדתן ולבזירם וגו', מכאן

שאין מחזיקין במחלוקת, ואמר כ"ק מרן אדמו"ר הזקן **מוזאקא** זללה"ה זי"ע הפירוש, "מחלוקת האט נישט קיין חזקה", וקילסו הרה"ק הרבי הזקן **מקאצק** זללה"ה זי"ע, היינו לפי שישראל המה עצם התורה, ישראל נוטריקון י"ש ש"שים ריבוא א'ותיות ל'תורה (מגלה עמוקות ואתחנן אופן קפון), והתורה היא שכל אלקי ששייך אל הגדל מגשם, ומחלוקת הרי היא חילוק ופירוד השייך אל הגשם, ממילא לא שייך אלל ישראל חזקה על מחלוקת שהיא מזל הפירוד והגשם.

ובזה יתפרש דברי המדרש (במדב"ר יח א, יח יד) ויקח קרח בן יאהר וגו' הדא הוא דכתיב (משלי יח, יט) אח נפשע מקרית עוז, זה קרח שפסע בתורה שהיא עוז, שנאמר (תהלים כט, יא) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום, היינו קרח במחלוקתו שהיה מזל החילוק והפירוד השייך לגשם, פסע בתורה שהיא שכל אלקי ושייכת אל האחדות, כדאיתא בספה"ק **תפארת שמואל** (פרש"י 14 אות ג) או יחזק במעווי יעשה שלום לי (ישעיה כז, ה), היינו מי שרואה להחזיק עצמו בתורה"ק שנקראת עוז ע"ד ה' עוז לעמו יתן, יעשה שלום לי, צריך להיות באהבה ואחורה וריעות עם הכלל ישראל.

וזהו פשר הגמ' (עוקצין ג, יב) לא מלא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, היינו כי עיקר הברכה היא ברכת התורה, כדאיתא בזוה"ק (ח"ג קב.) על דא אשתתפו ויששכר וזבולון כחדא, לאתברכא זבולון מיסשכר, דברכתא דאורייתא היא ברכתא דכולא, ר"ל ע"י התורה של יששכר וזכה זבולון להתברך, ולזכות לתורה אי אפשר אלא ע"י השלום שהיא האחדות השייכת לתורה שהיא אלקית.

השי"ת יזכנו לשלום ולתורה, ועל ידי זה נזכה לברכת כל טוב, אמן כן יהי רצון.

מבוא המאמר

מחלוקתם היה רק בכדי שיתברר האמת, אשר ע"כ נולד ביניהם אהבה ושלווה, כי מחלוקת כזו היא מתוך הכנעה והתבטלות, וזה מביא לידי אחדות וריעות, ולפיכך סופה להתקיים, והוא עפ"י המהר"ל כי הגאווה המביאה לידי פירוד היא גשם, כי בגאווה מחשיב את הגשם והישיות שלו, משא"כ הכנעה המביאה לידי אחדות היא דרגה אלקית, שכאשר האדם רוחו נשברה בקרבו עד שהאדם בכללו אינו נחשב לכלום, דבר זה מורה כי הכל אפס זולתו ית' – ועל כן מחלוקת לש"ש שמאחדת סופה להתקיים, שהרי היא ענין אלקי, ולא לקות יש קיום, לא כן מחלוקת שאינה לשם שמים היא מצד שכל אחד יש לו נגיעות לטובת עצמו, כבקשת שררה ואהבת הניצוח, והיא ענין חילוק ופירוד, הבא מתוך גיאות, שהוא דבר גשמי, לפיכך אין סופה להתקיים, כי הגשם אין לו קיום, אלא הוא דבר הנפסד.

ולזה אמרו 'ושאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו', ולא הזכירו את הצד שכנגד, משה ואהרן, כי משה ואהרן היה הכל אצלם לשם שמים, בלי שום פניה עצמית, וכל כוונתם תמיד אך לברר האמת, ולא ח"ו לאהבת הניצוח, והיו מצד החיבור והאחדות שהיא מדריגה רוחנית אלקית, רק קרח ועדתו הם היה להם פניות מתאות השררה והניצוח שזה

רבינו מדייק בפסוק 'ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי' שני דברים, א. מש"כ התרגום על 'ויקח' 'ואתפלג', וצ"ב למה לא תרגם 'ונטיל', או 'ופליג'. ב. בפי' רש"י ז"ל איתא, לא הזכיר בן יעקב שביקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם. למה ביקש זאת, ומה יועיל לו אם לא יכתב, ומה רצה ללמדנו בזה. ועוד כמה דיוקים שיובאו בהמשך.

ומבאר בהקדם ביאור המשנה כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים, ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים, ופי' הרע"ב סופה, תכליתה המבוקש מענינה, כי המחלוקת שהיא לש"ש, התכלית וסוף המבוקש מאותה מחלוקת להשיג האמת, וזה מתקיים, כמו שאמרו מתוך הויכוח יתברר האמת, וכמו שנתברר במחלוקת הלל ושמאי, שהלכה כב"ה, ומחלוקת שאינה לש"ש תכלית הנרצה בה היא בקשת שררה ואהבת הניצוח, וזה הסוף אינו מתקיים, כמו שמצינו במחלוקת קרח ועדתו, שתכלית וסוף כוונתם היתה בקשת הכבוד והשררה והיו להיפך.

ועומק הביאור בזה, כי מחלוקת לשם שמים אינה לשם מחלוקת אלא לשם בירור האמת, וע"כ כן מתאחדים זה עם זה, כדאיתא בגמ' אודות בית שמאי ובית הלל, ללמדך שחיבה וריעות נוהגים זה בזה וזה סימן שכל כוונת

מצד הפירוד והגשם הבא מתוך גיאות, ממילא
אצלם היה מחלוקת שאינה לשם שמים שאין
סופה להתקיים.

וזהו שתרגם אונקלוס, ויקח קרח, 'ואתפלג',
היינו שהיה מצד החילוק והפילוג שהוא תמיד
לגשמי, על כן נאבד מן העולם רח"ל ולא היה
לו קיום. ולכן ביקש יעקב אבינו ע"ה שלא
יזכר שמו במחלוקתו של קרח, כי יעקב הוא
עמוד התורה, והתורה היא שכל אלקי, שהרי
קוב"ה ואורייתא וישראל חד, ואורייתא שמא
דקוב"ה, ממילא אינה שייכת למחלוקת, שהיא
חילוק ופירוד הבא מתוך גיאות שהוא הגשם,
וזאת התפלל שלא יזכר שמו, ר"ל שלא יטעו
ח"ו לומר שמחלוקת שלא לשם שמים יוכל
להיות לה איזה שייכות לתורה.

ולכן נחשב לקרח במחלוקתו שהיה מצד החילוק
והפירוד ששייך לגשם שפשע בתורה שהיא
עוז ע"ד הכתוב ה' עוז לעמו יתן, שהיא שכל
אלקי ושייכת אל האחדות, וכדאיתא בספח"ק
תפארת שמואל שכל מי שרוצה להחזיק עצמו

בתורה"ק שנקראת עוז, יעשה שלום לי, צריך
להיות באהבה ואחוה וריעות עם הכלל ישראל.
וזהו ענין אמרם ז"ל תלמידי חכמים מרבים
שלום בעולם, כי בכח התורה שהיא שכל אלקי,
הנם מרבים השלום והאחדות שהם מדריגה
אלקית, ובזה בונים העולם, כדאיתא בזוה"ק
באורייתא אתברי עלמא, שכל עיקר בריאת
העולם היא בכח התורה.

ובזה מבאר מה שאמרו חז"ל וישלח משה
לקרוא לדתן ולאבירם וגו', מכאן שאין מחזיקין
במחלוקת, ואמר כ"ק מרן אדמו"ר הזקן
מווארקא זצללה"ה זי"ע הפירוש, "מחלוקת
האט נישט קיין חזקה", וקילסו הרה"ק
הרבי הזקן מקאצק זצללה"ה זי"ע, היינו לפי
שישראל המה עצם התורה, ישראל נוטריקון
י"ש ש'שים ר'יבוא א'ותיות ל'תורה, והתורה
היא שכל אלקי ששייך אל הנבדל מגשם,
ומחלוקת הרי היא חילוק ופירוד ששייך אל
הגשם, ממילא לא שייך אצל ישראל חזקה על
מחלוקת שהיא מצד הפירוד והגשם.

הוראה למעשה בעבודת ה'

א. כל מחלוקת שהיא לשם שמים אינה לשם מחלוקת אלא לשם בירור האמת, וע"י כן מתאחדים זה עם זה, כי מחלוקת כזו היא מתוך הכנעה והתבטלות, וזה מביא לידי אחדות וריעות, ולפיכך סופה להתקיים.

ב. הגאווה המביאה לידי פירוד היא במהותה ענין גשמי, כי בגאווותו מחשיב את הגשם והישיות שלו, משא"כ הכנעה המביאה לידי אחדות היא דרגה אלקית, שכאשר האדם רוחו נשברה בקרבו עד שהאדם בכללו אינו נחשב לכלום, דבר זה מורה כי הכל אפס זולתו ית', ועל כן מחלוקת לש"ש שמאחדת סופה להתקיים, שהרי היא ענין אלקי, ולא לקות יש קיום.

ג. יעקב אבינו הוא עמוד התורה, והתורה היא שכל אלקי, שהרי קוב"ה ואורייתא וישראל חד, ואורייתא שמא דקוב"ה, ממילא אינה שייכת למחלוקת, שהיא חילוק ופירוד הבא מתוך גיאות שהוא הגשם, ותלמידי חכמים מרבים שלום בעולם כי בכח התורה שהיא שכל אלקי, הנם מרבים השלום והאחדות שהם מדריגה אלקית, ובוזה בונים העולם, כי באורייתא אתברי עלמא, שכל עיקר בריאת העולם היא בכח התורה.

ד. מי שרוצה להחזיק עצמו בתוה"ק, צריך להיות באהבה ואחוה וריעות עם הכלל ישראל. ולא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, כי עיקר הברכה היא ברכת התורה, ולזכות לתורה אי אפשר אלא ע"י השלום שהיא האחדות השייכת לתורה שהיא אלקית.

בפתח הגליון הבאנו שני דברים מה שכתב רבינו זי"ע אודות קריאת פ' קרח בתחילת חודש תמוז, לחיבת הקודש נכתוב כאן מה שיוצא מהם הוראה למעשה:

ה. על כן קורין פרשה זו בתחילת חודש תמוז או בשבת קודם חודש תמוז, לאשר כי בחודש זה הובקעה העיר והתחיל חורבן בית המקדש, וסיבת החורבן היתה שנאת חנם, ולזה קורין פרשה זו, להזכיר כמה קשה המחלוקת, שנדע לשמור עצמנו ממחלוקת ושנאת חנם.

ו. רמז צירוף שם הוי" ב"ה המאיר בחודש תמוז, הוה"י, שיוצא מסופי תיבות וכל ד'ה איננו שו"ה ל"י, שהוא נוקבין קודמין לדוכרין המורה על דינים, וגם יוצא מסופי תיבות המורה על דינים, והיינו דינים תקיפים, להורות שע"י מחלוקת ושנאת חנם - אשר מזה נסתבב כל גזירת המן, מכח זה שורים דינים קשים רח"ל. אבל ע"י שלום ואהבת ריעים הנובעים מן הענוה, מבטלים הדינים, ונעשה הכל 'חסד ורחמים', כמספר 'שלום' וזוכים לברכה והצלחה, 'שלום' בגימטריא 'הברכה והצלחה'.

העיקר לשמור התורה ומצוותיה בענות צדק ובהכנעה כדרך רבותינו הקדושים נבג"מ זי"ע, ולא להיות בעל גאווה ולהקרא "שארפער חסיד", ולא להתחבר עם אנשים כאלה המדברים שלא לפי רוחנו". ה' יצילנו ממחשבות כאלה, ונזכה לענוה באמת ולהמשיך עלינו חסדים גלויים, אמן כן יהי רצון.

לקראת שבת פרשת קרח לכו ונלכה

הכנה לשבת קודש במשנת החסידות ורבוה"ק זי"ע

מאמר 'אור האמונה'
מפרשתו של קרח

לעטר פתורא ברזא יקירא עמיקא וטמירא ולא מילתא אושא

כאשר השתדך הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע עם הרה"ק בעל דברי יחזקאל משינאווע זי"ע (בנו הרה"ק מציעשינוב זי"ע היה חתן המהר"י), כיבד המהר"י מבעלזא את מחותנו לומר תורה, ופנה אליו במטבע הלשון הנאמר בזמירות ליום שבת, 'לְעֵטֶר פְּתוּרָא בְּרָזָא יְקִירָא', להדר את השולחן באמירת דברי תורה, השיב לו המחותן הרה"ק משינאווע באותו מטבע לשון, בנוסח המשך הזמירות: 'עֲמִיקָא וְטַמִּירָא וְלֹא מִלְתָּא אֲוֶשָׁא', עמוקה ומוסתרת היא התורה הק', עד שאין בכוחי להשמיע את דבריה.

שוב פנה אליו הרה"ק מבעלזא זי"ע ואמר על אותו החרוז: 'לעטר פתורא ברזא יקירא עמיקא וטמירא' - להדר את השולחן באמירת דברי תורה עמוקים ונסתרים, 'ולא' - מי שאינו משמיע דברי תורה מפאת ענוותנותו, הרי זה עצמו 'מילתא אושא' - דבר גדול הוא (עזר מקודש בעלזא עמוד 172).

לאידך גיסא, מצינו באותו זמר להיפך:

הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זי"ע ישב פעם בסעודת היום של שבת קודש עם גדולי חסידיו המסובין על שולחנו, אחרי שניגנו את הזמר 'אסדר לסעודתא', הנה פתאום נפרץ הדלת, ואשה אחת נכנסה בבהלה, כי בנה הילד נפל ארצה וידום דום ואינו מדבר, וצעקה להושיע לה, לקח הרה"ק תפוח שהיה מונח על השולחן ואמר לה, הרי לך סגולה לתת לילד, שיאכל מן התפוח ויתרפא, וכן הוה שנתנה לו לאכול ושב לו הדיבור מיד, ויהי לפלא.

שאלו אותו תלמידיו מה ענין הסגולה הזאת? השיב להם: הלא זה עכשיו שרנו את הזמר אסדר לסעודתא, ואמרנו: קדם ריבון עלמין במילין סתימין תגלון פתגמין ותמרון חידושא' הרי תפוח נוסריקון תגלון פתגמין ותמרון חידושא, לומר לך - כי אם המילין נעשו סתימין, יש עצה על ידי תפוח שיתגלו פתגמין - שיתגלה כח הדיבור, ותימרון חידושא - באמירה מחדש (קונטרס תפארת ישראל מוודיץ, לר"ה).

פעם ישב הרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע אצל שולחנו של הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז

זי"ע, ואמר לו להרה"ק מקאמינקא לומר תורה, והשיב: שאין לו מה לומר, נתן לו הרה"ק מצאנז תפוח, ואמר לו בצחות לשונו שתפוח ר"ת תגלון פתגמין ותמרון חידושא, על כן יאכל מן התפוח ויאמר דברי תורה.

זכור אזכרנו עוד איך שכ"ק מרן רבינו זי"ע אמר את המאמר שלפנינו בסעודת חקל תפוחין קדישין, כשכל אבריו דא לדא נקשן כדרכו בקודש, כשהוא מבאר את עומק דברי המהר"ל על דברי המשנה (אבות ה, יז) כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים, ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים, ויש להבין מהו הענין של סופה להתקיים, האם תמיד יעמדו במחלוקת ולא ישתנו ביניהם ח"ו!.

אימרה שנונה מתאמרא משמיה דהגה"ק בעל דברי יואל מסאטמר זי"ע שהקשה על מאמר הכתוב (ישעיה סו, כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה וגו'. שהקב"ה יעשה בזמן הגאולה שמים וארץ חדשים. והקשה, בשלמא ארץ חדשה מובן, כי אחרי שכל כך הרבה בעלי עבירות קלקלו וטמאו את הארץ, הרי שבזמן התיקון השלם צריך לעשות ארץ חדשה, אבל למה צריך שמים חדשים, מי נגע בשמים? מי קלקל את השמים הישנים? ואמר בחריפות ובמתקן לשונו הק': מ' דארץ טאשן די הימלען פון אלע וואס האבן געטון מעשיות לשם שמים - צריך להחליף את השמים שנתקלקלו מהרבה דברים שנעשו לשם שמים. כלומר הרבה דברים עושים בני אדם בחשבם שהם עושים זאת לשם שמים, ואינו אלא דמיון בלבד, והוא רחוק מאד מהמציאות האמיתי.

וכאן הבן שואל, אם כן איך ובמה נדע אם אכן מעשינו לשם שמים או לא?!

ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם

הנה התשובה שאומר רבינו במאמרו לענין 'מחלוקת לשם שמים' מהי הסימן אם היא אכן לשם שמים או לא?:

"וביאור הענין, כי מחלוקת לשם שמים אינה לשם מחלוקת אלא לשם בירור האמת, וע"י כן מתאחדים זה עם זה, כדאיתא בגמ' (יבמות יד:) אודות בית שמאי ובית הלל, ללמדך שחיבה וריעות נוהגים זה בזה לקיים מה שנאמר (זכריה ה, יט) האמת והשלום אהבו".

ראשית דבר, מחלוקת - לשם שמים הם תרתי דסתרי, לא יתכן מחלוקת והיא לשם שמים, כי אם יש כאן מחשבת לשם שמים אין כאן מחלוקת, אלא בירור דבר, המילה 'מחלוקת' לשם שמים, הוא רק שם מושאל על ענין של שני אנשים שאמנם יש כאן מחלוקת מצד מה שהם חולקים בדעותיהם, אבל אינם חלוקים במחשבותיהם ובלבביהם, ואדרבה הם מתקרבים ומתאחדים יותר ויותר.

ומנין נדע אם המחלוקת לשם שמים הוא אכן רק שם מושאל, כי יש כאן לשם שמים וממילא

אין כאן מחלוקת, על כך אומר רבינו, שיש לראות מה יהא בסופה של המחלוקת, ואם תגדל ביניהם אהבה ואחוה וריעות, הרי זה סימן מובהק אז ס' איז טאקע ריין אין גאנצן לשם שמים, ובלשונו הק':

"ר"ל מהיות כן שאחרי כל מחלוקתם היה ביניהם חיבה וריעות, הנה זה סימן שכל כוונת מחלוקתם היה רק בכדי שיתברר האמת, אשר על כן נולד ביניהם אהבה ושלום, כי מחלוקת כזו היא מתוך הכנעה והתבטלות, וזה מביא לידי אחדות וריעות, ולפיכך סופה להתקיים".

וביתר ביאור ועומק מוסיף רבינו ואומר נוראות דברי 'עמיקא וטמירא ולא מילתא אוושא':

"כי נודע מה דאיתא בספ"ק גבורות השם למהר"ל ז"ל (פרק מג) בלשון קדשו, החילוק הוא דבר גשמי והאחדות הוא ענין אלקי, כי אחדות הוא שייך אל ענין נבדל מגשם, והחילוק והפירוד תמיד לגשמי, כי האחדות מדריגה אלקית עכ"ל - היינו כי הגאווה המביאה לידי פירוד היא גשם, כי בגאווה מחשיב את הגשם והישיות שלו, משא"כ הכנעה המביאה לידי אחדות היא דרגה אלקית, כמבואר בנתיבות (נתיב הענוה פרק א) שכאשר האדם רוחו נשברה בקרבו עד שהאדם בכללו אינו נחשב לכולם, דבר זה מורה כי הכל אפס זולתו ית' - ועל כן מחלוקת לש"ש שמאחדת סופה להתקיים, שהרי היא ענין אלקי, ולאלקות יש קיום, לא כן מחלוקת שאינה לשם שמים היא מצד שכל אחד יש לו נגיעות לטובת עצמו, כבקשת שררה ואהבת הניצוח, והיא ענין חילוק ופירוד, הבא מתוך גיאות, שהוא דבר גשמי, לפיכך אין סופה להתקיים, כי הגשם אין לו קיום, אלא הוא דבר הנפסד".

נורא נוראות! שנים יושבים ועוסקים בתורה, האחד מכניס בקרבו בכל רגע ורגע געטליכקייט - אלקות, בכל רגע ורגע הוא מתקרב ומתחבר להש"ת יותר ויותר, ותלמודו יתקיים בידו, כי כל כוונתו לשם שמים - לביור האמת, ואם חברו יעמידו על טעותו הוא ישמח ויודה לו על כך, וזאת היא ענין אלקי, ולאלקות יש קיום... ואילו השני - חברו, באותו מעמד ובאותו סוגיא הוא מתגשם יותר ויותר, ומתרחק מהקב"ה עוד ועוד, ולא יתקיים מאומה מכל לימודו, וכל כך למה? לפי שיש לו נגיעות לטובת עצמו, כבקשת שררה ואהבת הניצוח, והיא ענין חילוק ופירוד, הבא מתוך גיאות, שהוא דבר גשמי, לפיכך אין סופה להתקיים, כי הגשם אין לו קיום, אלא הוא דבר הנפסד...

שני חסרונות גדולות יש במי שלומד בגאווה האחד גרוע מהשני. ראשית, שיש לו נגיעות לטובת עצמו, ודבר זה הוא כשוחד המעוור את עיני חכמים ומסלף דברי צדיקים, הקב"ה נתן לנו את תורתו תורת אמת, אך כדי להגיע אל חקר האמת צריך להתייגע הרבה, ורק כאשר תכבד העבודה על האנשים - עבודה ביגיעה רבה ובשקידה עצומה, אז, ורק אז - אל ישעו בדברי שקר, אבל ברגע שכל תכלית היגיעה בתורה היא לטובת עצמו, הוא נעשה כעוור כי נסתמים ממנו כל מעייני החכמה, ואינו יכול לראות את המאור שבתורה, ואף מסלף ומזייף דברים המצודקים, ומפרש הכל כפי ובאופן ששייג בזה את המטרה שלו - שררה ואהבת הניצוח!.

זאת ועוד אחרת: כל תכלית התורה הוא להגיע לקרבת אלקים ולדבקות בהבורא יתברך שמו, וקוב"ה אורייתא וישראל הם חד ממש, אבל כיון שתועבת ה' כל גבה לב, הרי הלומד בגאווה, הוא מגשם את כל התורה כולה רח"ל, וגם אם הוא ישיג את חכמת התורה, אבל לא יוכל בשום אופן להשיג את קנין וקדושת התורה, כמו שהאריך בזה הב"ח בלשונו הקדוש והטהור באו"ח סימן מ"ז.

זהו מה ששאל פעם הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע באחד שהתפאר בפניו: רבי, איך האב שוין געלערנט גאנץ ש"ס! שכבר למד את כל הש"ס, אמר לו הדברי חיים, אַזוי! דו האסט שוין געלערנט גאנץ ש"ס, און וואס האט ש"ס דיר גילערנט? - אתה כבר למדת את כל הש"ס האם יש איזה דבר שהש"ס לימד אותך?!

לעומתו משבחים ואומרים, כאשר הגה"ק רבי עקיבא אייגר זי"ע סיים לראשונה את כל הש"ס, היה זה בילדותו, עוד בטרם מלאו לו עשר שנים! ואביו או אחד הרבנים שהיה נוכח בסעודת הסיום ביקש ממנו שיאמר כמה דברים לכבוד שמחת התורה, פתח הנער את פיו בחכמה - כח מה, בגודל ענוותנותו, והוציא אור תעלומה, וישא מְשָלו ויאמר:

דוד המלך אומר בתהלים (קט"ו) 'שֶׁשׁ אֲנִי עַל אֲמֶרְתְּךָ מְמוֹצֵא שְׁלָל רֵב'. משל למה הדבר דומה, לאדם שהלך במדבר שממה, ולפתע ראה מרחוק איזה דבר נוצץ, כשהתקרב לשם, ראה הרבה יהלומים ואבני חן יקרים, מיד התחיל להכניס מאותם האבנים בכל מקום שהיה יכול להכניס לשם, וכמה שלקח משם היה זה נחשב כאפס למה שהשאיר שם, כיון שלא היו בידו הרבה כלים להיכן שיוכל להכניס את כל האוצר היקר הזה.

בהגיעו לביתו השתוממו כולם לראות את האוצר היקר, ושמחו כולם על הזכיה הגדולה שנפל בחלקם, וכמובן שגם האדם שמצא את האוצר שמח אתם, אך לפתע הבחינו שדמעות יורדות מעיניו, ונבהלו כולם, ושאלו אותו על מה ולמה הוא בוכה, כשיש בידו אוצר יקר כזה? השיב להם: אני שזכיתי למצוא את האוצר, הנני יודע שיותר ממה שהבאתי לכאן השארתי שם, ואמנם אני שמח על מה שהבאתי, אבל אני גם כואב על כל האוצר שלא יכולתי לקחת אתי, מי יתן ויגיע יום שאוכל לחזור לשם ולקחת עוד מאותו האוצר היקר.

כשסיים את משלו, פרץ הנער בבכי ואמר: הנני מודה להקב"ה על שזיכה אותי לסיים את אוצר הש"ס, והנני שש על אמרתך, אבל כאותו השמחה שיש לאדם המוצא שלל רב - שיודע שכל כמה שלקח עדיין לא נגע אפילו באוצר הגדול הזה, רבוש"ע, כשם שעזרתי לסיים את הש"ס בלקיחת מעט מאבני האוצר, כן תעזרני להתחיל ולסיים עם יותר ויותר אבנים מאוצר המנוצר שלך!.

צא וחשוב, איזה ברכה קבע לעצמו והשאיר לעולם אותו חכם מצאנז שכבר למד את כל הש"ס, ואיזה ברכה לעצמו ולכל העולם כולו השאיר אותו נער גאון וקדוש, דבר שאין הפה יכול להגיד והאוזן לשמוע, וכל זה מתוך המרחק העצום שיש בין הלומד תורה בגאווה לבין הלומד תורה לשם שמים.

ואל ישיאך יצרך לומר, אמנם כל זה נכון באדם פשוט שמתגאה בתורתו שלמד, אבל לא באדם חשוב וגדול, על זה נתן לנו הקב"ה את פרשת קרח, אשר מי לנו גדול כמוהו שהיה מנושאי הארון [אשר כל מי שלא היה ראוי לכך היה הארון מכלה אותו רח"ל] ובעל רוח הקודש, וראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו. **האר"י הק' זי"ע** אמר שסופי תיבות 'צדיק כתמר יפרח' הוא קורה, שבסוף יהיה לו תיקון והוא יפרח מאד, **הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע** שהיה משבט הלויים, היה מזכיר את שמו בסילודין והיה אומר "דער הייליגער זיידע קרח", וכל זה לא הועיל לו מאומה כאשר השוחד של טובת עצמו עמד לנגד עיניו, כל מעיינות חכמתו נסתמו ממנו, ונעלמו כלא היו, והיה צריך להסתלק מן העולם באופן נורא כל כך שלא ישאר שום זכר ממנו, והוא מה שכתב רבינו במאמרו דברים נוראים על מהותו של קרח:

"ולזה אמרו 'ושאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו', ולא הזכירו את הצד שכנגד, משה ואהרן, כי משה ואהרן היה הכל אצלם לשם שמים, בלי שום פניה עצמית, וכל כוונתם תמיד אך לברר האמת, ולא ח"ו לאהבת הניצוח, והיו מצד החיבור והאחדות שהיא מדריגה רוחנית אלקית, רק קרח ועדתו הם היה להם פניות מתאות השררה והניצוח שזה מצד הפירוד והגשם הבא מתוך גיאות, ממילא אצלם היה מחלוקת שאינה לשם שמים שאין סופה להתקיים. וזהו שתרגם אונקלוס, ויקח קרח, 'ואתפלג', היינו שהיה מצד החילוק והפילוג שהוא תמיד לגשמי, על כן נאבד מן העולם רח"ל ולא היה לו קיום."

אב ובנו שראו את החידוש

בטרם שניכנס בס"ד לעובי הקורה, ללמוד מתוך עומק המאמר ענינים גבוהים ורמים העומדים ברומו של עולם, דברים שהם מיסוד היסודות בתורת ה' ועבודתו ית"ש על פי דרך האמת והנכון, נלמד עוד כמה שורות מתוך המאמר, שעל זה פתחתי את ראשית דברי, כי זכור אזכרנו באיזה התרגשות ויראה היה אומר רבינו את הדברים בכלל, ובמיוחד בדברים הללו, וכה הם דבריו הק':

"ובדברינו אלה נוכל לבאר מה שאמרו חז"ל וישלח משה לקרוא לדתן ולאבירם וגו', מכאן שאין מחזיקין במחלוקת, ואמר כ"ק מרן אדמו"ר הזקן מווארקא זצלה"ה זי"ע הפירוש, "מחלוקת האט נישט קיין חזקה", וקילסו הרה"ק הרבי הזקן מקאצק זצלה"ה זי"ע, היינו לפי שישאל המה עצם התורה, ישראל נוטריקון י'ש ש'שים ר'בוא א'ותיות ל'תורה, והתורה היא שכל אלקי ששייך אל הנבדל מגשם, ומחלוקת הרי היא חילוק ופירוד השייך אל הגשם, ממילא לא שייך אצל ישראל חזקה על מחלוקת שהיא מצד הפירוד והגשם."

מורא'דיג! מורא'דיג! מה שרבינו כותב כאן כדי לבאר את דברי פי חכם חן - דברי הרבי הזקן מווארקא זי"ע 'ש'אין מחזיקין במחלוקת' - מחלוקת האט נישט קיין חזקה!... לפי שכל אחד

מישראל איז א שטיק תורה, שהרי הוא אות בתורה, כשהתורה חסירה אילו רק אות אחת הרי כל הספר תורה פסולה, אף שנכתבה בתכלית ההידור והיופי, על ידי סופר במדרגות עליונות של קדושה וטהרה, עכ"ז כיון שחסר בה אות אחת, ואי אפשר לוותר אפילו לא על קוצו של יו"ד בתורה, הרי שכל אות יש לו השפעה על כל התורה.

אמור מעתה: **כל אחד מישראל הוא ספר תורה! א גאנצע ספר תורה!** וכיון שהתורה היא שכל אלוקי שאין לו שום שייכות אל הגשם, לכן כל אחד מישראל שהוא התורה, יש בו כח אלקי נבדל מהגשם, ומשום כך, גם אם לפעמים יתעסק עם גשם, כמו במחלוקת שכולו ענין גשמי כנ"ל, מכל מקום, אינו יכול לעשות שום קנין וחזקה בזה, כי סוף כל סוף הוא יחזור אל מקורו ושורשו שהוא התורה, וכמה מחלוקת שלא יעשה רח"ל, אמנם יש לזה השפעה נוראה על הנפש ואף על נשמתו, כמו שראינו בקרח ועדתו, עם כל זאת **"זיין מחלוקת האט נישט קיין חזקה - לא שייך אצל ישראל חזקה על מחלוקת שהיא מצד הפירוד והגשם"**. ספר תורה גם הוא נפסל, אפשר תמיד לתקן, ולפעמים אף מחליפים יריעה בשביל לתקן, אבל תמיד אפשר לתקן, ואין מחזיקין במחלוקת, גם מי שנחלק מהתורה והוא כל כולו טבוע בגשם, ולא דוקא בגשמי ברכה, אלא אפילו בגשמי זעף רח"ל, גם אדם כזה אין לו חזקה במחלוקת שלו, כי תמיד תמיד אפשר לחזור ולתקן, ולהיות שוב ספר תורה בתכלית ההידור והיופי, וויל **מחלוקת האט נישט קיין חזקה!**

גם לקרח אין חזקה במחלוקת, וגם הוא יחזור לפרוח ולהיות צדיק כתמר, אלא שעינו הטעתו ללכת בדרך קצרה שהיא ארוכה, הוא חשב לתפוס את הכהונה בכח ושלא כדין, ולבסוף הפסיד הכל, וכבר אלפי שנים וואס ער שרייט 'משה אמת ואנחנו בדאיין', ועדיין לא נושע, אבל כאשר יגיע זמנו, גם הוא יושע מפי שוכן מרומים, כי הוא רב סליחות ובעל הרחמים, ושוב לא יתן לו להחזיק במחלוקת.

החקר אלו-ה תמצא

מתוך דברים נוראים הללו, נוכל להבין באפס מה את דברי ברא כרעיה דאבוה - בנו של הרבי הזקן מווארקא, הלא הוא הרבי הצעיר הרה"ק **מורמ"מ מווארקא** זי"ע כפי שמביא זאת תלמידו הגדול בסגל חברת ווארקא, הרה"ק **רבי בעריש מביאלא** זי"ע בספר 'מגיד דבריו ליעקב' שאמר בזה הלשון: **כתוב 'קרח' ולמה לא כתיב 'חקר' (שאותיותיה שוות), אך כתוב 'קרח'.** כידוע שכל דבריו הק' היו בתכלית הקיצור ואף למטה ממנה, והיו צפונים וטמונים בהם סודות ורזין עלאין, ולא היה דבר שהיו יכולים להבינו בלי שהרבי מביאלא יפרש את כוונתו הק'.

אף כאן ביאר הרבי מביאלא בדרך הפשוט והמוסר (את סודות הדברים גם הוא לא גילה): **שהאדם צריך תמיד לעשות חשבון נפש ולומר לעצמו, וואס וועט זיין מיט מיר, איך וועל וואקסן חלילה קרח?! מה יצא ממני, האם עוד קרח ח"ו, ואם יפול רוחו בקרבו מזה, אל יכנס ח"ו לעצבות ומרה שחורה, אלא תיכף ומיד יאמר לעצמו הפסוק (איוב יא, ז): 'החקר אלוך תמצא'.** כלומר, מי הוא זה שיוכל לחקור ולמצוא מעשה וכוונת ה', וזה ברור ופשוט שגם הוא בא לעולם לאיזה צורך [שהקב"ה

רוצה בן], אבל אל יסתפק בידיעה בעלמא ויתן מנוח לנפשו, אלא יזכור שסוף סוף כתיב 'קרח' והוא עלול להיות כמוהו אם יזנח את עבודתו, לכן ישתדל תמיד להתור ולתקן את עצמו.

בס"ד אני נאחז בקרנות המזבח - בשיפולי גלימא דרבינו, לבאר את דבר החידוש של האב ובנו, הרבי הזקן והרבי הצעיר מווארקא זי"ע, בעקבותיו של הרבי מביאלא ועל פי משנתו של רבינו במאמרו כאן, ויה"ר שלא יאמר פי דבר שלא כרצונו.

כדי להמחיש את הדברים נקדים במעשה רב כי נורא הוא (הנפש היהודית הר"מ בויאר שליט"א):

בראשית ימי ההשכלה הארורה, שהכניסה בקרב ישראל חיי הפקרות והוללות ופריקת עול מלכות שמים, אשר בעקבותיה נפלו הרבה חללים וירדו לתהום רבה במדרגה התחתונה ביותר.

בין המשפחות אשר פגעה בהם יד ההשכלה, הייתה משפחה אחת סמוך לעיירת הוסיאטין, מהמשפחות החשובות בישראל, רבת היוחסין - יחוס עצמי ויחוס אבות מדור דורים, האב היה מסתופף בצילו של הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זי"ע, אשר בתם הבוגרת נמשכה אחרי אותו כת רח"ל, ולא הועילו תחנוני ומוסרי אביה עם דמעותיה של אמה לדבר אל לבה, לשוב אל חיק הוריה וקדושת מעמדה עד לא זה מכבר.

ביום מן הימים התארכה השהיה מחוץ לביתה זמן רב, כשחזרה לביתה כבר ראתה את אביה רכון מעל ספריו הגדולים, ונוגה לו מסביב באישיות קטנה, וכולו שוקע בים התלמוד עם הניגון התלמודי שהיה נשמע תמיד בסילודין בבית קדוש וטהור זה. עתה כאשר פתחה את הדלת כדי לשוב אל ביתה, הרים אביה את ראשו, כראה אותה עומדת בפתח יצאה אנחה כבדה מעומק לבו, הוא ידע גם ידע מהיכן היא שבה.

בדמעות עיניו התחיל לדבר שוב על לבה, עד מתי תשתכרין - תשתי מבאר שחת זו, חזרי כך, ותזכי לבנות כשר ונאמן בישראל, ולחיות חיי אושר ונחת.

אבל היא נעמדה אל מול פניו בעזות מצח ואמרה, אינני עוד חלק מכם, אני אקים את ביתי עם תרבות חדשה של אזרח שווה ערך ככל הגוים בית ישראל רח"ל, ואין לי עוד חלק ונחלה עם הדור המתיישן, ואינני הולכת עוד בדרככם. ה"י.

כשמוע זאת אביה, קם ממושבו, והרים את קולו בצעקה ובככי: אם אין עוד קדושה בליבך, מה לך בביתי?! הרים את מקלו וצעק לעברה: לכי מכאן! אני יותר לא אביך ואת לא בתי! והבת סובבה את גבה, לקחה אתה מעט מחפציה, ויצאה מהבית בטריקת דלת חזקה.

משעברו כמה ימים ולא שבה אל ביתו, הבין שכלתה אליו הרעה, כי מנוי וגמור אצלה לעזוב את דת יהודית לבלי שוב, עננה כבדה רבצה עליו, ולמרות זאת נשאר איתן בדעתו, כי אם היא מדברת סרה על התורה ומצוותיה, וחכמיה, הוציאה את עצמה מאמונתה וממקור חייה, ואין לו עוד מה לעשות.

אותו חסיד כאמור היה חוסה בצילו של ההוסיאטינער ז"ל בעת שהיה הרבי בהוסיאטין, וגם לאחר שהרבי גלה לוינה בעקבות מלחמת העולם הראשונה, ולאחר מכן כשעלה לארץ ישראל

בשנת תרצ"ז, תמיד היה אותו חסיד מקפיד להזכיר את עצמו ובני ביתו לפני רבו. אך מכיון שלא רצה להטריח את רבו יתר על המדה, היה מקצר ובורר את מילותיו, ומשום כך לא היה כותב את שמותיהם של משפחתו, אלא כתב רק את שמו ושם זוג', ואת כל בני המשפחה הפטיר במילה אחת 'ויצ"ח' (ויצאי חלציהם).

עתה כשהגיע הזמן לשלוח שוב קויטל לרבי, לא ידע לשית עצות בנפשו בדבר בתו, איך יודיע זאת לרבי, מצד אחד רצה להזכירה לתשובה לשמה, אך מצד שני לא היה יכול להכיל בתוכו את גודל הבושה לספר לרבי את צערו ויגונו.

לבסוף החליט בדעתו, שיכתוב את שמות יוצאי חלציו ויזכירם בבקשה ל'יראת שמים', מתוך כוונה שלא ילכו ח"ו בדרכי אחותם, ואילו הבת שהוציאה עצמה מן הכלל, תצא גם מהרשימה בקויטל, וכך שלח את הקויטל למעונו של הרבי בתל אביב.

לאחר שתי שבועות הגיע הקויטל אל שולחנו של הרבי, הוא נטל את הקויטל בידו הק', והנה הוא רואה שלראשונה מוזכרים גם כל אחד מבני המשפחה בשמו המלא, וברוך קדושתו הבין שיש דברים בגו, ופנה אל משמשו בקודש, ר' קלמן שאול וילנר ז"ל, ושאלו: היתכן שהושמט בקויטל אחד משמות הילדים?

בבקשה ממך, אמר הרבי למשמשו, שלח מיד מכתב לחסיד זה, ותשאל אותו מדוע הוא השמיט שם אחד מילדיו.

מיהר המשמש לעשות את דברי הרבי, ולאחר כמה שבועות הגיע מכתב תשובה מאותו חסיד, ובו הוא שופך את כל לבו וצערו ויגונו על בתו שנמשכה אחר המשכילים, ופרקה עול מלכות שמים, ושוב אינו מחשיבה עוד כבתו, ועל כן מחקה מן הרשימה.

הרבי יושב ומעמיק בקויטל, ובעיניו הקדושות הצופיות למרחוק, הוא מרים את ראשו, ופונה למשמשו שעמד לימינו, ושואלו:

"מי שמו אדון על ילדיו לבטל את התייחסותם ולהרחיק מי מהם? מה מבין הוא בערכה של נשמה קדושה? כלום יודע הוא ממני יש להקב"ה קורת רוח? וכי יודע הוא ממני הוא בעצמו ירווה נחת יהודית - א אידישע נחת?!"

אדהכי והכי, עברו כמה שנים, ובאה עת עברה וזעם, חילות הנאצים הארורים ימ"ש שטפו את מרחבי גליציה, ומחריבים אותם עד היסוד. עיירה אחר עיירה. קהילות קודש נעקדו על קדושת שמו ית' ועל יחוד שמו הגדול. גם עיירת החסיד שתתה את כוס התרעלה עד תומה, כאשר אספו הצוררים את כל יהודי העיירה אל פאתיה, ומשם גררו אותם אל היער. איש לא שרד. כל אותו היום עלו זעקות מן הבור, האדמה רחשה מן התנועה שתחתיה, נעה בזוועה כמבכירה. רק בלילה תמו הזעקות, ושקט איום נפל על היער, כמין דממה שלא מן עלמא הדין. שקט שאין להכילו - הנאצים עזבו את היער.

כאשר העמיקה החשכה, טיפס אותו חסיד כעולה מן האוב והגיה אל מחוץ לקברו. את ילדיו ואת כל משפחתו איבד בקבר האחים הנורא, רק נפשו הייתה לו לשלל. נשא האב השכול את רגליו, וכשבלבו שותת דם ברח מן האדמה הארורה שפצתה את פיה לקחת את דמי טהוריו.

שרד את אימי המלחמה ונותר פליט, גלמוד וחסר כל לאחריה. ממחנות העקורים עלה הוא על אנייה שהפליגה אל מעבר לאוקיינוס, אל יבשת אמריקה, שם היה פליט בין הפליטים, מחפש מחסה מפני הפגעים. אחיו לצרה שחו לו על אכסניה קטנה הפותחת שעריה חנם לפליטי המלחמה שלושה ימים ללא עלות. היה זה בית דירות גדול מידות, ובעליו יהודים רחמנים בני רחמנים, פתחו את לבם ואת ביתם לפני האודים המוצלים מאש.

נכנס הוא אפוא על דלתות האכסניה, ושם קיבלוהו בברכה. ייחדו לו חדר, הציעו לו מיטה, והזמינו אותו לסעוד את ארוחת הערב בסלון הבית. עשרות אנשים ישבו שם סועדים את לבם סביב ארבעה שולחנות ארוכים; התיישב ביניהם וסעד אף הוא את לבו. בעלת הבית עברה עם קנקן תה מאורח לאורח ומזגה בעצמה לסועדים, כאברהם אבינו שהתאוה למצווה ועשאה בגופו. הרים החסיד את עיניו - ומשהו נראה לו מוכר; זיכרון צף בקצה מוחו, לא נותן מנוח... כשהגיעה אליו, פנה אליה ושאלה; מה שמך? אמרה האשה את שמה. 'ושם משפחת הורייך?' ענתה לו האשה. וכשמעו את מילותיה, רעד חלף בכל גופו, נרתע כמפני הברק. צנח ארצה מעולף.

זו הייתה בתו!---

לאחר שעזבה את הבית בטריקה, גמרה אומר לעזוב את פולין ולהגר לאמריקה, שם תפתח חיים חדשים. ואכן היא הפליגה לעבר הארץ החדשה, ומשהגיעה בנתה את ביתה עם יהודי כמותה. אך דווקא החומרניות הריקניות של אמריקה, גרמה לה לחשוב חשבוננו של עולם, ולהבין היטב מה החליפה בעד מה, ולא עבר זמן רב עד ששככה סערת עלומיה של הבת, והיא שבה אל מקור מחצבתה יחד עם בעלה. השמועות על השואה הנוראה החרידו את לבו, לא נתנו לה מנוח. כל משפחתה, כל בני עיירתה אבדו לה. עם תום המלחמה וכשהפליטים החלו לזרום ולהידפק על שערי ארצות הברית, פתחה את ביתה ויחד עם בעלה הקימו אכסניה לפליטים שזה מקרוב באו.

והנה אחד מן הפליטים הוא אביה!!!

הפגישה המיוחדת ספוגה הייתה בדמעות רבות: דמעות של געגוע ונחמה, דמעות של כאב ואובדן, וגם דמעות של חרטה. האב היכה על חטא, מאושר היה בבתו, שריד יחיד מכל משפחתו. האהבה שבה לשכון בלבו וביתר שאת, ואף היא השיבה לו אהבה בכפליים. שיכנה את אביה בביתה והשתדלה בכל כוחה שתערב לו השעות. ביתה היה לו לאי של שלוה ונחת. בניה ונכדיה הרוו את הסב נחת יהודית אמיתית.

עתה קיבלו מילותיו של הרבי הקדוש מהוסיאטין את משמעותן הברורה: 'מה מבין הוא בערכה של נשמה קדושה?! כלום יודע הוא ממי יש להקב"ה קורת רוח?! וכי יודע הוא ממי הוא בעצמו ירווה נחת יהודית?!' אותה בת שאביה ראה בה בוגדת בו ובעמו, אותה שהרחיקו מעליהם כמנודה,

אותה בת שחשבו שאבדה תקוותה - דווקא היא הנחילה לו מלוא חופניים נחת ושמחה!

ויהי לאות לכל בני מרי...

כל זה וכיוצא בזה שזורים במשנתם של שלושת הרועים אשר לא במהרה ינתק, הרבי הזקן והצעיר מווארקא עם הרבי מביאלא זי"ע, כאשר הרבי הזקן שואג מנהמת ליבו הרחום: מחלוקת האט נישט קיין חזקה! ועליו מטה הרבי הצעיר באומרו על פי פירוש של הרבי מביאלא: הזהר שלא תהיה כ'קרח'... ובשום אופן אל תתיימש מעצמך כי ה'חקר' אלוך תמצא?!... וכמשנתו הטהורה של רבינו זי"ע: "לפי שישראל המה עצם התורה, ישראל נוטריקון י'ש ש'ישים ר'יבוא א'ותיות ל'תורה, והתורה היא שכל אלקי ששייך אל הנבדל מגשם, ומחלוקת הרי היא חילוק ופירוד השייך אל הגשם, ממילא לא שייך אצל ישראל חזקה על מחלוקת שהיא מצד הפירוד והגשם"!!

מיט אנדערע ווערטער, א איד איז א שטיק תורה, און תורה איז נצחיות, וכשם שאני מאמין באמונה שלמה שזאת התורה לא תהא מוחלפת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו, כך אני מאמין באמונה שלמה שיהודי זה לא יהא מוחלף, וגם אם החזיק במחלוקת ונחלק מעדת בני ישראל ח"ו אפילו עד דיוטא התחננה רח"ל - לא יוכל להחזיק מחלוקת זו בחזקה, שהיא מצד הפירוד והגשם... וכשם שהתורה היא נצחית וקיימת לעד, וגם אם נפסלה אפשר תמיד לתקנה, כך גם נשמת כל אחד מישראל הוא נצחי וקיים לעד, וגם אם הוא נחלק מחמת הפירוד והגשם, אפשר תמיד לתקנו, ולהחזירו לשורשו בתכלית ההידור והיפוי, ואם תאמר ווי אזוי? איך יתכן כזאת? הרי הוא נמצא בתחתית שפל המצב שאין למטה ממנה?! התשובה היא: ה'חקר' אלוך תמצא?!... "מי שמו אדון על ילדיו לבטל את התייחסותם ולהרחיק מי מהם?! מה מבין הוא בערכה של נשמה קדושה?! כלום יודע הוא ממי יש להקב"ה קורת רוח?! וכי יודע הוא ממי הוא בעצמו ירווה נחת יהודית - א אידישע נחת?!"

ודאיתנא להכי, יש לדעת שלא רק לגבי עצם היהדות כן, אלא גם לגבי הכשרונות של כל אחד ואחד מישראל כן הוא, אין אנו בעלי בתים לקבוע מי הראוי להיות תלמיד חכם או למדן, ומי נועד להיות א פושטע איד או אולי אפילו עם הארץ ח"ו, וגם בזה הראה הקב"ה לדעת את ידו הגדולה, שדוקא מי שחשבו עליו שהוא מח חלש, וחבל להשקיע בו, כי אפשר בזמן הזה להשקיע יותר כוחות במי שעתידים בכוחם הגדול להיות גדולי ישראל של הדור הבא... דוקא הם - החלשים גדלו והצליחו וגם עשו פרי, ויש כמה שחשבו עליהם כי הם יהיו יסודי עולם, ולבסוף יצא מה שיצא. וצריך כל אחד לדעת, הן אב על על בנו, והן הרב על תלמידו, ראש ישיבה על ישיבתו וכו', ה'חקר' אלוך תמצא?!... "מי שמו אדון על ילדיו או תלמידיו לבטל את התייחסותם ולהרחיק מי מהם?! מה מבין הוא בערכה של נשמה קדושה?! כלום יודע הוא ממי יש להקב"ה קורת רוח?! וכי יודע הוא ממי הוא בעצמו ירווה נחת יהודית - א אידישע נחת?!" וידוע מכמה וכמה גדולי ישראל, ואף בדורנו אנו, גדולי עולם צדיקי הדור, אשר כמה מהם אני יודע מכלי ראשון וקרוב מאד, שאם

הצלחתם היה תלוי בדעת אנוש, לא היתה שום תקוה לאחריתם!, ורק זכות אבותם עמדה להם שהקב"ה מסרם לשומר שעמד עליהם והכה על קדקדם ואמר להם גדלו! ואל תרפה, עשה אתה את שלך וסוף הכבוד לבוא.

וכבר אמרו בגמרא (סנהדרין צא:): אמר רב יהודה אמר רב, כל המונע הלכה מפי תלמיד כאילו גזלו מנחלת אבותיו, שנאמר תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, מורשה היא לכל ישראל מששת ימי בראשית. ופירש המהרש"א: המונע הלכה פירוש, שאינו לומד עם התלמיד כר' פרידא שהיה לומד עם תלמידו ארבע מאות פעמים, עד שהיתה שגורה לו בפה, לפי שאומר הרב, שאין התלמיד הגון וראוי לכך, ואי אפשר לו ללמוד, הרי גזלו מנחלת אבותיו, שהתורה היא מורשה לכל מששת ימי בראשית, ר"ל לפי בריאתם וטבעם מששת ימי בראשית מוכנים כל ישראל ללמוד תורה!!!. לדברי המהרש"א מה שחלושי המח מצליחים בלימודם אינו נס למעלה מדרך הטבע כלל, כי הם מוכנים לכך מששת ימי בראשית לפי בריאתם וטבעם. ויש להאריך בזה הרבה, אך אין כאן מקומו, ודי בכל זה למבין, לדעת עד היכן הדברים מגיעים, ישמע חכם ויוסיף לקח.

בא חבקוק והעמידן על אחת: וצדיק באמונתו יחיה

כל האמור מראשית הדברים ועד כה, מביא אותנו לעלות אל פסגת הר הקודש אשר בהר ה', והיא האמונה, וכמו שאמרו בגמ' (מכות כד.) בא חבקוק והעמידן על אחת, והיא האמונה, שנאמר וצדיק באמונתו יחיה. כמו כן כל הענין הנ"ל כלול באחד מעיקרי האמונה מי"ג עיקרי האמונה, והוא העיקר השביעי:

"אֲנִי מֵאֲמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, בְּבִיֶּאֱת הַמָּשִׁיחַ, וְאֶף עַל פִּי שְׂיִתְמָהּ, עִם כָּל זֶה אֶחָפָה לוֹ בְּכָל יוֹם שְׂיָבוֹא".

שני אמונות כלולות בעיקר זה: א. אמיתת נבואת משה רבינו. ב. מעלתו של משה רבינו יתר על שאר הנביאים [שהשיג את המעלה העליונה של הנבואה, מה שלא זכה לזה שום נביא לא לפניו ולא לאחריו].

הרמב"ם מאריך לבאר (פיה"מ פרק י) מהו מעלתו היתירה של משה רבינו, וכותב בלשונו הקדוש: כי הוא עליו השלום הגיע התעלותו מן האנושות עד המעלה המלאכותית ונכלל במעלת המלאכים, לא נשאר מסך שלא קרעו ונכנס ממנו, ולא מנעו מונע גופני ולא נתערב לו שום חסרון בין רב למעט, ונתבטלו מנמו הכוחות הדמיונות והחושיות והשגחיותיו, ונבדל כוחו המתעורר המשתוקק ונשאר שכל בלבד, ועל ענין זה נאמר עליו שהיה מדבר עם השי"ת בלא אמצעיות מן המלאכים.

על דרך זה ביאר גם המהר"ל (חידושי אגדות סוטה עמו נו) בדרך קצרה: ויש לך לדעת כי מרע"ה היה לו מעלת 'הצורה הנבדלת' והיה נבדל במעלתו מכל אדם, כמו שנקרא 'יש האלקים'.

הרמב"ם שכתב שנשאר למשה רק 'השכל הפועל' והמהר"ל שכתב שנשאר למשה רק 'הצורה

הנבדלת' שניהם לדבר אחד נתכוונו, שמשה רבינו לא היה בגדר של גשם כלל, כי הפך את כל החומר [התאווה והרצונות הגשמיים] לשכל וצורה [שמקורו בנשמה האלקית]. וכיון שעלה לדרגה גבוהה כל כך, לכן גם נביאותו היתה בבהירות הגבוהה ביותר שאין למעלה ממנה, כיון שלא היה שום בחינה גשמית שחצצה בינו לבין קבלת הנבואה, כלשונו הזהב של הרמב"ם לעיל: **לא נשאר מסך שלא קרעו ונכנס ממנו**.

זהו מה שכתב רבינו במאמרו:

"כי משה ואהרן היה הכל אצלם לשם שמים, בלי שום פניה עצמית, וכל כוונתם תמיד אך לברר האמת, ולא ח"ו לאהבת הניצוח, והיו מצד החיבור והאחדות שהיא מדריגה רוחנית אלקית, רק קרח ועדתו הם היה להם פניות מתאוות השררה והניצוח שזה מצד הפירוד והגשם הבא מתוך גיאות".

אך מהי תכליתה של אמונה זו? ומה בא זה ללמדנו?

בפרט לפי מה שכתב הרמב"ם בפיה"מ בהקדמתו לפרק חלק: כל מי שיאמין באלה היסודות [של י"ג עיקרי האמונה] **הוא נכנס בכלל ישראל...** ואפילו עשה עבירות רבות... אבל יש לו חלק לעולם הבא. וכשנתקלקל לאדם יסוד מאלה היסודות, **הרי יצא מן הכלל וכפר בעיקר...**

ואמרו חז"ל בביאור הכתוב: 'צדיק באמונתו יחיה'. חי לא נאמר אלא יחיה, לעולם הבא. פירוש שכפי הדרגה באמונתו שיזכה האדם בעולם הזה כך יזכה לחיות עם זה לעולם הבא (ראה על כך באריכות מש"כ החפץ חיים בסוף ספר מחנה ישראל). וסוד הדבר הוא [יש להאריך בזה ונבאר בתכלית הקיצור] כמו שכתב המהר"ל בסוף נתיב האמונה: כי אמונה היא דבקות, [והיינו, כי מאורעות החיים או הזמן מבקשים לעורר סערת נפש באדם ולנתקו מהתקשרותו ודבקותו בה', ועל כן ככל שאדם מתחזק בגלותו - גלות הדעת וגלות הנפש, ומאמין יותר, כך הוא יותר דבוק בהש"ת, ועי"ז יהיה לעתיד לבוא שולחנו מלאה כל טוב]. ותכלית החיים הנצחיים בעולם הבא הוא הדבקות בה' כמו שכתב הרמח"ל בריש ספרו הקדוש 'מסילת ישרים' (ועיי' עוד בזה דברים ערבים ונפלאים במשך חכמה דברים י, כ וינעם לך).

וא"כ תגדל השאלה עשרות אלפי מונים, איזה דבקות יש לאדם מכח האמונה בגודל מעלתו ונבואתו של משה רבינו יתר על כל שאר הנביאים, ואיך זה מביאו לחיים נצחיים בעולם הבא?!

גם התשובה על זה תקצר היריעה [ואי"ה עוד חזון למועד], אלא שדבר בעתו מה טוב, זהו תכלית העבודה של פרשת קרח - בקריאה המעורר את הזמן, לעומת מה שקרח אמר 'כי כל העדה כולם קדושים ומדוע תנשאו על קהל ה', ומתוך כך נאבד לגמרי מתוך הקהל... צריכים אנחנו להתחזק ביותר בעיקר אמונה זו, למען סור משאול מטה.

כדי לבאר זאת [בקצרה] נקדים בשאלה עצומה, מרפסין איגרי:

לאחר שלמדנו את גודל מדרגתו ומעלתו של משה רבינו ונבואתו, איך א"כ כותב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ה הלכה ב): **"כל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה רבינו או רשע כירבעם, או חכם או שכל...**

הלא כל הנביאים לפניו ולאחריו לא השיגו זאת, וכאן הוא מורה להלכה שכל אדם יכול להיות צדיק כמשה!?

התירוץ לזה הוא כפי המבואר בספרים הקדושים [ומקורם בחז"ל ובזוה"ק] שאתפשטותיה דמשה בכל דרא ודרא, בכל אחד יש נקודה ממשה רבינו, הויה המסייעת לו להתעלות בעבודת ה' בהתגברות על כל המכשולים והנסיונות, וכך כתב בספר **יושר דברי אמת** (אות יב) שבכל אדם יש בחינת משה, דהיינו השכל האמת שמתעורר בו לפרקים. ועיין **במאור עינים** פ' בראשית, שהדעת הנמצא בכל איש ישראל הוא התפשטות דמשה, כל אחד לפי דרגתו. וביתר ביאור עיין עוד שם מש"כ בזה בפרשת תרומה בביאור הכתוב 'ולא ידע איש את קבורתו', **כי באמת לא נקבר אלא הוא נגנז ונקבר בדעת של כל אחד ואחד מישראל**. ומכוח זה יכול כל אדם לעורר את נקודת האהבה ויראה אשר בקרבו כמו שהאריך בזה הרה"ק בעל **התניא** זי"ע (פרקים מב-מד) איך לעורר את זה, וזהו שאמרו חז"ל: וכי יראה מילתא זוטרתא היא, הן לגבי משה מילתא זוטרתא היא, כלומר שהן הכי נמי, האדם מצד עצמו אינו יכול להגיע בנקל לבחינת יראה, וכש"כ לבחינת אהבה, אבל לגבי משה - עם הכח של משה רבינו אשר בקרבך אפשר בנקל לבוא לזה! וזהו כוונת הרמב"ם ז"ל: יכול כל אדם להיות צדיק כמשה, היינו כל אחד עם הנקודה שלו ועם הכח של משה רבינו שבקרבו, יכול לבוא למדרגת צדיק, כפי מה שהקב"ה טובע ממנו...

ועל כך כותב הכהן הגדול מאחיו רבי צדוק הכהן מלובלין (צדקת הצדיק אות קנד) ואלמלא מקרא שכתוב אי אפשר לאומרו!:

"כשם שצריך להאמין בהש"ת, כך צריך אחר כך להאמין בעצמו, וזהו שכתוב 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו', שבנוסף על האמונה בה' צריך להאמין בבחינת משה רבינו שבקרבו...!"

אמור מעתה: ככל שהאדם מתחזק יותר ויותר באמונת מעלתו ונבואתו של משה רבינו, איך שזכה להתפשט מכל חומר וגשם עד שנהפך למדרגה של 'איש אלקים', כך יאמין האדם בעצמו - בכח משה רבינו שבו, שגם הוא יכול להיות צדיק כמשה - גם הוא שייך לעבודה זו, להתעלות מגשם וחומר וכל מעשיו יהיו לשם שמים בלי חילוק והתפרדות שבא מצד הגשם כאמור, אבל אם אין לו אמונה זו במשה רבינו, איך יהיה לו אמונה בעצמו, ואיך ובמה יוכל להתחזק עם כוחו של משה רבינו כאשר אין למשה רבינו כוח יתירה מכל שאר הנביאים ח"ו. וואס וועט ער שוין פאדערן פון זיך?! הרי באופן זה הוא ישאר תמיד בגשמיותו, ויזכה לעלות בזה מעלה מעלה, עד שיבוא לעולם העליון ואז יראה באיזה עולם הדמיון והתווה הוא חי כל ימיו, ואז לו למדרגות וההשגות שיהיו לו אז רח"ל...

ככל שיתחזק האדם יותר באמונת נביאות ומעלת משה רבינו, ויקח ממנו חיזוק לעצמו, כל יגיע יותר ויותר להתקשרות ודבקות בה', ויהיה מאושר בזה ובבא, ומרומם על ברכה ותהלה, כלשוננו הסהור והזהב של החזון איש זי"ע (אגרות ח"א יא-יג):

”כל הוספה בתורה בדבקות בהכרת היוצר ברוך הוא, מעלה את בעליה מבחינת נפש הבהמית לנפש משכלת, מחמור לבן אדם, מבן אדם למלאך... ואמנם האיש הזוכה לידיעת התורה - שהשכל התאחד עם החכמה והיו לבשר אחד, הוא הולך בין אנשים, ונדמה לאדם הרואה לעינים כבן אדם, אבל באמת הוא מלאך הגר עם בני תמותה, וחי חיי אצילות, ומרומם על כל ברכה ותהלה“.

וזהו מה שכתב הרמב”ם יכול כל אדם להיות צדיק כמשה, כל אחד יכול להגיע למה שכתב החזון איש להיות הולך בין אנשים, ונדמה כבן אדם אבל באמת הוא מלאך וחי חיי אצילות...! וכל זה בכח היגיעה והשקידה בתורה, שרק על ידי זה מתאחדים עם הקב”ה כמאמר ’קוב”ה אורייתא וישראל חד’ ממש, וזהו מה שכותב רבינו בסוף מאמרו:

”וזהו ענין אמרם ז”ל תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך לימודי ה’ ורב שלום בניך, אל תקרי בניך אלא בוניך, היינו כי בכח התורה שהיא שכל אלקי, הנם מרבים השלום והאחדות שהם מדריגה אלקית, ובזה בונים העולם, כדאיתא בזוה”ק באורייתא אתברי עלמא, שכל עיקר בריאת העולם היא בכח התורה... ולא מצא הקב”ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, כי עיקר הברכה היא ברכת התורה, ...ולזכות לתורה אי אפשר אלא ע”י השלום שהיא האחדות השייכת לתורה שהיא אלקית“.

אה! אשרינו מה טוב חלקנו, שזכינו ועדיין זוכים לראות בתוכנו אנשים הנראים כבני אדם אבל באמת הם מלאכים וחיים חיי אצילות מרוממים על ברכה ותהלה, ומי יתן והיו כל עם ה’ נביאים, בכח האמונה בנבואת משה רבינו ע”ה, עם האמונה בבחינת משה רבינו שבקרבו...

האמת והשלום אהבו.

זה עתה אנו עומדים בשערי הכניסה לחודש תמוז הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה. אנו מקווים ומצפים לישועת ה’ שבחודש זה יקויים בנו הבטחת הנביא (זכריה ח, ט):

’כֹּה אָמַר ה' צֶב־אוֹת צוֹם הַרְבִּיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשִׂשׁוֹן וּלְשִׂמְחָה וּלְמַעֲדִים טוֹבִים וְהָאֱמֶת וְהַשְּׁלוֹם אָהָבוּ‘.

הנביא מסמיך את ההבטחה שהצומות והזעקות יהפכו לנו במהרה לששון ולשמחה, לענין של אהבת השלום והאמת, וכנראה הטעם בזה, שכיון שלא חרבה ירושלים אלא מפני שנאת חנם, הרי שלבנין ירושלים צריך שתקדים אהבת האמת והשלום.

ברם! מצינו עוד מקום שבו מקושר הפיכת הצרות לשמחה ולששון עם האמת והשלום, ושם לא מיירי בענין בנין ירושלים ובית המקדש, אלא באופן כללי, והוא בתפילת הגני העני ממעש לש”ץ בימים הנוראים קודם מוסף, שם הש”ץ מתחנן בבקשה נוראה לפני הבוית”ש:

**"וַתַּעֲרַב בְּשִׁטָּן לְכָל יִשְׁטִינָנִי. וַיְהִי נָא דְגִלְנוּ עָלֶיךָ אֱהָבָה. וּפְשַׁעֵינוּ תִכְסֶּה בְּאַהֲבָה.
וְכָל צָרוֹת וְרָעוֹת הָפֵךְ נָא לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל לְשִׁשׁוֹן וּלְשִׁמְחָה לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם
וְהָאֱמֶת וְהַשְׁלוֹם אֶהְבּוּ. וְאֵל יְהִי שׁוֹם מְכַשׁוֹל בְּתַפְלָתִי".**

ומתוך כך נראה, שיש ענין סגולי לאהבת האמת והשלום להפוך את הצרות והרעות לששון ולשמחה, ובכן יש לברר מהו הכוח הסגולי הזה?

על פי דברי רבינו בענין הרמז בצירוף חודש תמוז שהבאנו בפתח הגליון, הדברים קילורין לעינים, ואין צריכים לשום תוספת ביאור, וזה לשונו הק':

וזהו ג"כ רמז צירוף שם הוי' ב"ה המאיר בחודש תמוז, הוה"י, שיוצא מסופי תיבות וכל ז'ה איננו שו'ה ל"י, שהוא נוקבין קודמין לדוכרין המורה על דינים, וגם יוצא מסופי תיבות המורה על דינים, והיינו דינים תקיפים, להורות שע"י מחלוקת ושנאת חנם - אשר מזה נסתבב כל גזירת המן, כמבואר בספה"ק ישמח ישראל שעיקר הפגם והחטא שלהם היה אז מפירוד לבבות, כמ"ש מפורד ומפורד בין העמים - מכח זה שורים דינים קשים רח"ל.

אבל ע"י שלום ואהבת ריעים הנובעים מן הענוה, מבטלים הדינים, ונעשה הכל 'חסד ורחמים', כמספר 'שלום', כדאיתא בזה"ק כד עמא כולהו אית בהו שלום ולא אית בהו מארי דבכו קוב"ה חיים עלייהו ודינא לא שלטא בהו - כאשר היתה זו עצת אסתר לך כנוס את כל היהודים, היינו שיהיו באהבה ואחדות וריעות, ובזה יבטלו הדינים, וכך היה שניצלו מגזירת המן, ונתהפך הכל לחסד ורחמים - והרמז הוא, 'שלום' בגימטריא 'ענוה מבטלים דינים', כי ע"י השלום שבא מכח ענוה הדינים בטלים, ובמקומם באים החסדים, 'שלום' עם האותיות בגימטריא 'הראנו הוי"ה חסדך', וזוכים לברכה והצלחה, 'שלום' בגימטריא 'הברכה והצלחה', אמן כן יהי רצון.

גוט שבת גוט שבת

א פריילעכע לעכטיגע שבת, און א לוסטיגע שבת, מיט א געבענטשט און א פריילעכע חודש, יהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו, תחילה וראש לפדיון נפשנו, וישמע בבתי כל ישראל קול ששון וקול שמחה, קול מבשר מבשר ואומר הנה זה בא, ברחמים גדולים אכ"ר.

שבת שלום ומבורך

שבת של חיצוק באמונה ובטחון.

שבת של 'החקר אלוך תמצא' ולא כקרח, אלא חקר.

שבת של אמונה נבואת משה רבינו ע"ה עם האמונה בבחינת משה רבינו שבקרבו.

שבת של הפיכת כל הצרות והרעות לששון ולשמחה והאמת והשלום אהבו, בגאולה השלימה.

טעם לקריאת פרשת קורח קודם או מיד בתחילת חודש תמוז

מתוך דברי רבינו זי"ע, אמרי מנחם אות טו

אית בהו מארי דבבו קוב"ה חיים עליהו ודינא לא שלטא בהו - כאשר היתה זו עצת אסתר (אסתר ד, כז) לך כנוס את כל היהודים, היינו שיהיו באהבה ואחדות וריעות, ובזה יבטלו הדינים, וכך היה שניצלו מגזירת המן, ונתהפך הכל לחסד ורחמים - והרמז הוא, 'שלוש' בגימטריא 'ענוה מבטלים דינים', כי ע"י השלום שבא מכח ענוה הדינים בטלים, ובמקומם באים החסדים, 'שלוש' עם האותיות בגימטריא 'הראנו הו"ה חסדך' (תהלים פה, ח), וחוכים לברכה והצלחה, 'שלוש' בגימטריא 'הברכה והצלחה', אמן כן יהי רצון.

ובמאמר לראש חודש תמוז כתב עוד בענין זה:

"...ולאשר כי שמועה שמעתי מאנשים המתיימרים להקרא בשם חסידים, וגם "שארפער חסידים", האומרים שהיום אין עוד חסידות הבעל שם טוב הק' צללה זי"ע, ואין להתעסק יותר בענוה והכנעה, רק לשמור עיקרי היהדות, עפרא לפומיהו, מוטל עלי להודיע כי אלה הדברים כפירה ממש רח"ל, כי איך אפשר לשמור עיקרי היהדות בלתי הכנעה וענוה, הלא תועבת ה' כל גבה לב (משלי טז, ה), ואין אני יכולין לדור בעולם, ובלי השי"ת ודאי מן הנמנע לשמור עיקרי היהדות, רק זה העיקר לשמור התורה ומצוותיה בענות צדק ובהכנעה כדרך רבותינו הקדושים נבג"מ זי"ע, ולא להיות בעל גאה ולהקרא "שארפער חסיד", ולא להתחבר עם אנשים כאלה המדברים שלא לפי רוחנו".

ה' יצילנו ממחשבות כאלה, ונזכה לענוה באמת ולהמשיך עלינו חסדים גלויים, אמן כן יהי רצון.

...ועל כן קורין פרשה זו בתחילת חודש תמוז או בשבת קודם חודש תמוז, לאשר כי בחודש זה הובקעה העיר (תענית כח:) והתחיל חורבן בית המקדש, וסיבת החורבן היתה שנאת חנם, כפי שאמרו חכז"ל (יומא ט:) מקדש ראשון מפני מה חרב מפני שלשה דברים שהיו בו עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים, מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצוות וגמילות חסדים מפני מה חרב, מפני שהיתה בו שנאת חנם, ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות ע"ז ג"ע ושפיכות דמים, ואף מקדש ראשון הוה ביה שנאת חנם, שהיו אוכלין ושותין זה עם זה ודוקרין זה את זה בחרבות שבלשונם, אלא שלא היה זה עיקר החטא (עין שם), ולזה קורין פרשה זו, להזכיר כמה קשה המחלוקת, שנדע לשמור עצמנו ממחלוקת ושנאת חנם.

וזהו ג"כ רמז צירוף שם הוי" ב"ה המאיר בחודש תמוז, הוה"י, שיצא מסופי תיבות וכל ז'ה איננו שוה ל"י (אסתר ה, ג), שהוא נוקבין קודמין לדוכרין המורה על דינים (ע"י תיקו"ז, י), וגם יוצא מסופי תיבות המורה על דינים, והיינו דינים תקיפים, להורות שע"י מחלוקת ושנאת חנם - אשר מזה נסתבב כל גזירת המן, כמבואר בספה"ק ישמח ישראל (פורים אות ג) שעיקר הפנם והחטא שלהם היה אז מפירוד לבבות, כמ"ש (אסתר ג, ח) מפוזר ומפורד בין העמים - מכח זה שורים דינים קשים רח"ל.

אבל ע"י שלום ואהבת ריעים הנובעים מן הענוה, מבטלים הדינים, ונעשה הכל 'חסד ורחמים', כמספר 'שלוש' (ע"י מגלה עמוקות פר' פנחס), כדאיתא בזוה"ק (ח"א ר:) כד עמא כולוהו אית בהו שלום ולא

לעילוי נשמות

זקני הרה"ח ר' מאיר דב"ר שמעון יצחק ז"ל רבניצר

נלב"ע י"א אדר

א"מ הרה"ח ר' בנימין ב"ר מאיר דב"ר ז"ל רבניצר

נלב"ע ז' תשרי תשפ"א

א"מ האה"ח מרת בריינדל ב"ר אברהם ז"ל רבניצר

נלב"ע ב'ג' בסלו תשנ"ה

מו"ח הרה"ח ר' נתן נטע ב"ר שמעיה ז"ל שושיצקי

נלב"ע ט"ו מרחשון תשס"א

ת.נ.צ.ב.ה.

